

RIKTLINJER FÖR LEDIGHET, SKOLPLIKT OCH UTLANDSVISTELSE

Dokumenttyp: Riktlinje

Antagen av: Utbildningsnämnden 2024-03-14, § 21

Giltighetstid: Tills vidare

Dokumentansvarig: Utbildningsförvaltningen

Innehåll

1.	Inledning	3
1.1.	Aktuella bestämmelser.....	3
1.2.	Giltig/ogiltig frånvaro.....	4
2.	Ledighet	5
2.1.	Ledighet till och med 10 dagar	5
2.2.	Ledighet längre än 10 dagar	5
2.3.	Om vårdnadshavarna inte är överens	6
2.4.	Ansökan om ledighet	6
3.	Fullgöra skolplikten på annat sätt	6
3.1.	Behåller eleven sin skolplacering?	7
3.2.	Ansöka om att fullgöra skolplikt på annat sätt	7
4.	Varaktig vistelse utomlands	7
4.1.	Skolplikten upphör	8
4.2.	Varaktig vistelse	8
4.3.	Utredning och beslut	8
4.4.	Vid hemkomst inträder skolplikt på nytt	9
4.5.	Anmälan om varaktig vistelse utomlands	9
5.	Elev som flyttar tillbaka till Sverige från utlandet	9
6.	Övriga bestämmelser om undantagen skolplikt	9
7.	E-tjänst och ansökningsblanketter	10

1. Inledning

Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt. Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt enligt skollagen 7 kap. 20 §. En elev i grundskolan, anpassad grundskola, specialskolan och sameskolan ska delta i verksamheten som anordnas om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Ett giltigt skäl är anmäld sjukfrånvaro eller beviljad ledighet. En elev får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas¹.

Skollagen är den lag som ytterst styr skolans ramar. I Partille kommun fastställer utbildningsnämnden styrande dokument och riktlinjer för sin verksamhet och syftet är att tydliggöra för organisationen vilka skyldigheter som föreligger och vad som ska ligga till grund för olika beslut.

Utbildningsförvaltningen är skyldig att följa och efterleva vad som uttrycks i skollagen samt andra aktuella lagrum och författningar. Kommunen har en skyldighet att säkerställa varje elevs skolgång och att ärenden hanteras rättssäkert, effektivt och likvärdigt. Riktlinjerna har utformats utifrån gällande lagstiftning, förarbeten och rättspraxis och ska fungera som ett stöd för berörd personal inom förvaltningen. Bedömningar skall utgå från gällande lagstiftning och barnets bästa.

1.1. Aktuella bestämmelser

Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt enligt skollagen². Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår barnet fyller sex år. Alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola. Skolplikten för ett barn kan bli uppskjuten om det finns särskilda skäl för det³. Ett barn får även tas emot i förskoleklassen redan det kalenderår då barnet fyller fem år⁴. Vårdnadshavarna ansöker om uppskjuten eller tidigare skolstart och förvaltningen beslutar om det.

Den som har vårdnaden om ett barn ansvarar för att barnet kommer till skolan. Närvaroplikt gäller samtliga skoldagar under läsåret och i möjligaste mån ska ledigheter undvikas men kan beviljas för enskild angelägenhet⁵.

En elevs skolgång och skolplikt ska uppfyllas vid den valda eller anvisade skolan som eleven är placerad vid. I vissa fall kan andra särskilda utbildningsformer vara nödvändiga för elevens skolgång⁶. Skolplikten kan även fullgöras på annat sätt men det kräver ett särskilt beviljande från

---

¹ Skollagen 7 kap. 18 §

² Skollagen 7 kap. 2 §

³ Skollagen 7 kap. 11b §

⁴ Skollagen 7 kap. 11 §

⁵ Skollagen 7 kap. 18 §

⁶ Skollagen 24 kap. 1 §

hemkommunen⁷. En elev kan beviljas befrielse från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen om synnerliga skäl föreligger⁸.

Ansvar för att en elev fullgör skolplikten delas mellan hemkommun, huvudman och vårdnadshavare. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite. Vitesbeloppet ska bestämmas utifrån någon av de tillämpningar som finns uppställda utbildningsnämndens beslut 2023-11-16 § 97.

Undantag från närvaroplikten

- Giltigt skäl att utebli (till exempel vårdnadshavare som anmält att eleven är sjuk eller ska på läkarbesök)
- Beviljad kortare ledighet för enskild angelägenhet. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas.
- Befrielse från skyldighet att delta i obligatoriska inslag i undervisningen vid synnerliga skäl.

1.2. Giltig/ogiltig frånvaro

Giltig frånvaro är en korrekt anmäld frånvaro via Skola24, telefonsamtal till skolan eller beviljad ledighet. Bli en elev sjuk ska detta anmälas av vårdnadshavare via Skola24 eller telefon innan skoldagen börjar. Om ingen frånvaro är registrerad vid skoldagens början är skolan skyldig att ta kontakt med vårdnadshavare för att ta reda på var eleven befinner sig. Om en elev går hem innan skoldagen är slut ska även detta registreras i Skola24. Registreringen kan göras av ansvarig personal eller vårdnadshavare. Rektor ska samma dag informera vårdnadshavare om en elev varit frånvarande från undervisningen⁹. Den totala frånvaron kommer att anges i antal timmar på terminsbetyget. Om en elevs frånvaro, giltig som ogiltig, börjar överstiga en viss procent ska skolan omgående påbörja en utredning kring frånvaron.

I de fall skolan får kännedom om att vårdnadshavare sjukanmält sitt barn för att ledighet inte beviljats ska skolan kontakta vårdnadshavarna och informera om att sjukfrånvaron kan komma att ändras till ogiltig frånvaro. En ändring får endast göras om det står helt klart att anmälan inte gällt sjukdom eller annan giltig anledning.

Skolan ska bedriva ett arbete med främjande insatser för att öka elevers närvaro och därmed minimera frånvaro i utbildningen. Detta arbete innebär att arbeta övergripande och förebyggande med till exempel trygghet, arbetsro, elevers delaktighet, goda relationer mellan elever samt mellan elever och vuxna. Elevhälsan ska vara ett stöd i arbetet med att främja elevers närvaro. När personal upplever att en elevs frånvaro ökar eller annan misstanke kring närvaron uppstår ska en utredning påbörjas omgående. Skolan

---

⁷ Skollagen 24 kap. 23-25 §§

⁸ Skollagen 7 kap. 19 §

⁹ Skollagen 7 kap. 17 §

behöver ta reda på vad frånvaron beror på och besluta om vilka eventuella åtgärder som bedöms som nödvändiga i arbetet med att minimera frånvaron. Målet är alltid att eleven ska uppnå full närvaro. Hemkommunen kan förelägga elevens vårdnadshavare med vite om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och det beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad den är skyldig att göra¹⁰. Skolan ska även i samtliga fall överväga om en orosanmälan till Socialnämnden är nödvändig och om så är fallet omgående upprätta en sådan.

2. Ledighet

En elev får beviljas kortare ledighet för enskild angelägenhet. Om det finns **synnerliga** skäl får längre ledighet beviljas¹¹. Begreppet ”synnerliga skäl” innebär att bestämmelsen ska tillämpas mycket restriktivt. Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Under perioder då nationella prov utförs kan skola besluta om att inga ledigheter ska beviljas. Detta utifrån utgångspunkten att alla elever ska delta i de nationella proven vid det ordinarie provtillfället.

2.1. Ledighet till och med 10 dagar

Rektor kan delegera till lärare att bevilja ledighet upp till tio dagar. Rektor beslutar om en sådan delegering ska finnas eller ej. Överstiger ansökan tio dagar beslutar rektor om ledigheten. Personal som beslutar om ledighet ska göra detta restriktivt och agera återhållsamt gällande beviljande av ledigheter (även vid kortare ledigheter) samt beakta de kriterier som finns att läsa under 2.2. Det är av vikt att eleven tar del av den undervisning som bedrivs under de skoldagar som kommunen bestämt och att resor och andra aktiviteter som inte bedöms som angelägna för eleven hänvisas till årets övriga lediga dagar och lov.

2.2. Ledighet längre än 10 dagar

Rektor beslutar om ledighet längre än tio dagar. Ledigheten ska övervägas mycket noggrant och synnerliga skäl ska föreligga. Beslutet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation och på vilket sätt eleven kommer påverkas av beslutet.

Kriterier som ska ligga till grund för beslut är

- frånvarons längd
- elevens studiesituation
- möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen samt
- hur angelägen ledigheten är för eleven

---

¹⁰ Skollagen 7 kap. 23 §

¹¹ Skollagen 7 kap. 18 §

Vid beviljande av ledighet som överstiger tio dagar ska det stå klart att ledigheten är synnerligen viktig för eleven och skolan kan komma att efterfråga att skälen styrkas av någon annan än vårdnadshavarna, exempelvis läkare, psykolog eller kurator.

2.3. Om vårdnadshavare inte är överens om ledighet för eleven

En ledighetsansökan kräver att båda vårdnadshavarna samtycker till den. Den ena vårdnadshavaren lägger in en ansökan om ledighet i Skola24 och därefter skickas en notis till den andra vårdnadshavaren om att det finns en ledighetsansökan att godkänna. När den andra vårdnadshavaren godkänt ledighetsansökan skickas den till ansvarig person på skolan.

Lagstiftningen utgår i från att vårdnadshavare är överens om beslut som rör eleven. Om vårdnadshavarna inte är överens är det upp till skolan att bedöma om ledighet kan beviljas eller ej utifrån rådande situation. Skolan ska fatta beslut utifrån syftet med ledigheten och tar endast sikte på elevens behov eller anledning till ledigheten.

2.4. Ansöka om ledighet

Vårdnadshavare ansöker om ledighet via Skola24 eller blankett "Ledighetsansökan". Ansökan skall lämnas i god tid före planerad ledighet.

Beslut om ledighet kan inte överklagas.

3. Fullgöra skolplikten på annat sätt

Vårdnadshavare som tillfälligt (upp till ett år) behöver arbeta och bo utomlands och som har skolpliktiga barn som behöver flytta med ska ansöka om fullgörande av skolplikt på annat sätt. Skolan ska säkerställa vilken typ av utlandsvistelse det rör sig om och göra en första bedömning kring ansökan innan den lämnas över till handläggare på förvaltningen för slutgiltigt beslut av förvaltningschef. Om vistelsen utomlands kommer att överstiga ett år ska vårdnadshavare fylla i anmälan om varaktig vistelse utomlands samt en utflyttningsanmälan. Information om varaktig vistelse finns under punkt 4.

Ett skolpliktigt barn kan under vissa omständigheter beviljas att fullgöra skolplikten på annat sätt¹².

För att ett beviljande ska kunna ges krävs att samtliga tre krav är uppfyllda:

- den alternativa utbildningen framstår som ett **fullgott alternativ till utbildningen** i grundskolan
- hemkommunen ska ha möjlighet till **god insyn i den alternativa verksamheten**
- **synnerliga skäl** i det enskilda fallet.

---

¹² Skollagen 24 kap. 23-24§

Bestämmelsen gällande fullgörande av skolplikt på annat sätt har skärpts i den nya skollagen vilket ska ses som att lagstiftaren anser att den ska tillämpas synnerligen restriktivt.

Varje ansökan ska prövas individuellt.

3.1. Behåller eleven sin skolplacering?

Elev som fullgör skolplikt på annat sätt kortare än sex månader behåller sin skolplacering.

Elev som fullgör skolplikt på annat sätt längre än sex månader ska som regel skrivas ut från ordinarie skola (om inte särskilda skäl föreligger). Vårdnadshavare ska i god tid innan hemkomst ansöka om ny skolplacering för eleven. När eleven är tillbaka i Sverige ska skolplikten fullgöras vid den skola som eleven tilldelats och från det datum som angetts i beslutet.

3.2. Ansöka om att fullgöra skolplikten på annat sätt

Om vårdnadshavare menar att det finns skäl och ett behov att barnet fullgör skolplikt på annat sätt ska vårdnadshavare göra en ansökan om detta via e-tjänst ”Fullgörande av skolplikt på annat sätt” som finns på Partille kommuns webbplats. Ansökan skall göras minst två månader före planerad avresa. Ansökan kommer först till ansvarig rektor som gör en första bedömning och tillstyrker eller avslår ansökan. Rektor skickar sedan vidare ansökan tillsammans med sin bedömning till utbildningsförvaltningen som handlägger ärendet innan slutgiltigt beslut tas av förvaltningschef. Beslut om att få fullgöra skolplikten på annat sätt fattas av hemkommunen och får bara avse ett år i taget. Om hemkommunen beslutar att en elev får fullgöra skolplikten på annat sätt upphör kommunens ansvar att finansiera barnets utbildning. Elevpengen följer inte med eleven. Medgivandet ska återkallas om det kan antas att förutsättningarna för medgivandet inte längre finns. Alla aktuella handlingar i ärendet diarieförs på förvaltningen och vårdnadshavare får beslut per post. Beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten.

4. Varaktig vistelse utomlands

Om vårdnadshavare planerar att flytta utomlands med skolpliktiga barn under en längre tid måste detta meddelas till skolan och förvaltningen. Vårdnadshavare meddelar detta till skolan via e-tjänst ”Varaktig vistelse utomlands” på Partille kommuns webbplats och anmälan ska göras innan flytt äger rum. Skolan mottar anmälan och utreder vilken typ av utlandsvistelse det rör sig om, tillfällig eller varaktig. Om utlandsvistelsen bedöms vara varaktig ska detta dokumenteras och meddelas till utbildningsförvaltningen. Vårdnadshavare ska även fylla i en utflyttningsanmälan (e-tjänst) som går direkt till handläggare på förvaltningen. Förvaltningen ska säkerställa att eleven flyttat i enlighet med vad som angivits i utflyttningsanmälan och därefter upphör skolplikten.

Om vistelsen utomlands rör en kortare period (som understiger ett år) kan det i stället vara ansökan om fullgörande av skolplikt på annat sätt som ska användas. Skolan eller förvaltningen säkerställer vilken

ansökan/anmälan som ska användas när information om kommande flytt kommer skolan eller förvaltningen tillhanda.

4.1. Skolplikten upphör

Om en elev tillsammans med sin familj flyttar utomlands permanent, och inte längre är folkbokförd i landet, upphör skolplikten. Skolplikten upphör även då barnet fortfarande är folkbokfört i landet men där hemkommunen bedömer att barnet varaktigt vistas utomlands¹³.

4.2. Varaktigt vistelse

Någon närmare ledning för vad som ska anses utgöra en varaktigt vistelse utomlands ges varken i lagens förarbeten eller i praxis. Det finns ingen fastslagen tidsgräns avseende vad som ska bedömas som varaktigt vistelse utan en sammantagen bedömning får göras utifrån den information som lämnats av vårdnadshavare till utbildningsförvaltningen.

När en elev bedöms varaktigt vistas utomlands upphör skolplikten. Bedömningen utgår framför allt från vad som meddelats till skolan/förvaltningen vid flytt, det vill säga om vistelsen utomlands kommer att vara tidsbestämd eller permanent. Om en elev flyttar/flyttat utan att skolan meddelats, ska skolan göra en utredning göras kring elevens frånvaro. Utredningen får därefter visa om eleven har skolplikt eller varaktigt vistas utomlands och därmed ej har skolplikt. Skolan ska meddela till förvaltningen om eleven varaktigt vistas utomlands eller ska skolplikt-bevakas.

4.3. Utredning och beslut

Vårdnadshavare är skyldiga att informera skolan om en kommande flytt och gör detta genom att använda e-tjänsten på Partille kommuns webbplats. Skolan ska utreda och säkerställa vilken typ av vistelse utomlands det rör sig om. Om det står klart att det rör sig om en permanent flytt eller en flytt som inte kräver en ansökan om fullgörande av skolplikt på annat sätt dokumenterar skolan detta samt meddelar det till utbildningsförvaltningen. Inget formellt beslut behöver upprättas kopplat till detta.

Om anmälan innehåller information som tyder på en tillfällig vistelse utomlands bör skolan kontrollera om det i stället rör sig om fullgörande av skolplikt på annat sätt.

Utbildningsförvaltningen kommer att skolpliktsbevaka eleven en tid efter angivet flyttdatum. När det står klart att eleven flyttat upphör skolplikten. När eleven varaktigt vistas utomlands upphör skolplikten och varken skolplikt eller rätt till utbildning kan utkrävas av hemkommunen under den tiden. När skolplikten upphör på grund av varaktigt vistelse i utlandet upphör även hemkommunens ansvar för att finansiera elevens utbildning.

---

¹³ Skollagen 7 kap. 2 §

Om en elev inte flyttat eller fullföljt inlämnad information till skolan ska en utredning påbörjas kring elevens frånvaro. Rektor ansvarar för en att sådan utredning upprättas och genomförs.

4.4. Vid hemkomst inträder skolplikt på nytt

Om en elevs skolplikt upphört på grund av varaktig vistelse utomlands men återvänder till Sverige inträder skolplikten på nytt.

Utbildningsförvaltningen bevakar vilka barn som är och blir folkbokförda i kommunen för att säkerställa att alla elever har eller får en skolplacering.

4.5. Anmälan om varaktig vistelse utomlands och utflyttningsanmälan

Om en familj planerar att vistas varaktigt utomlands ska e-tjänsten ”Varaktig vistelse utomlands” användas. Anmälan ska göras i god tid före planerad resa och utflyttning. Skolan säkerställer om varaktig vistelse utomlands föreligger och dokumenterar detta. Vårdnadshavare ska även fylla i en utflyttningsanmälan (e-tjänst) som kommer till handläggare på förvaltningen och ligger till grund för en utskrivning av eleven.

5. Elev som flyttar tillbaka till Sverige från utlandet

Vårdnadshavare till barn som skrivits ut från skolan i Sverige behöver innan flytt tillbaka ansöka om ny skolplacering, detta görs via e-tjänst ”Anmälan om skolbyte och inflytt i kommunen”.

Vårdnadshavare kan ansöka om en placering vid den tidigare skolan men det finns ingen garanti om att eleven kommer få en placering vid samma skola och klass. Om en skolplacering på den tidigare skolan inte kan erbjudas kommer eleven att anvisas en annan skola så nära hemmet som möjligt utifrån kommunens *Riktlinjer för skolplacering och skolbyte*.

6. Övriga bestämmelser om undantagen skolplikt

Det finns vissa undantag för skolplikten. Om en elev exempelvis vårdas på sjukhus (eller en institution knuten till ett sjukhus) skall särskild undervisning anordnas på sjukhuset eller institutionen. En elev som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i den ordinarie undervisningen under en tid kan ges särskild undervisning i hemmet eller på annan lämplig plats, men endast om vårdnadshavarna godkänner det. Särskild undervisning ska så långt som möjligt motsvara elevens ordinarie undervisning och ska anordnas av huvudmannen. Särskild undervisning ska däremot inte ges en elev om den läkare som ansvarar för elevens vård avråder från det¹⁴.

---

¹⁴ Skollagen 24 kap. 16-17 §§

Skolplikten utgår från var barnet är folkbokfört men lagen gör undantag för exempelvis asylsökande barn och barn med uppehållstillstånd som bor i kommunen men inte är skrivna där. Dessa barn omfattas inte av skolplikten men har samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn¹⁵.

7. E-tjänst och ansökningsblanketter

Följande dokument och e-tjänster som finns kopplade till riktlinjen.

Ansökan om ledighet: görs via *Skola24* eller blankett *Ledighetsansökan*

E-tjänst: *Ansökan om fullgörande av skolplikt på annat sätt*

E-tjänst: *Anmälan om varaktig vistelse utomlands*

E-tjänst: *Utflyttningsanmälan*

---

¹⁵ Skollagen 29 kap. 2 §